

Иймон-Ислом бўлмаса, жамиятда ёлғон авж олади

19:00 / 04.10.2023 900

Аллоҳ таоло шундай марҳамат қиласиди:

جَاءَهُوكَ فَإِنْ لِلشَّحْتِ أَكَلُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّعُونَ

فَكَلَنْ عَنْهُمْ تُعْرِضُ وَإِنْ عَنْهُمْ أَعْرِضْ أَوْ بَيْنَهُمْ فَأُحْكِمُ

إِنَّ بِالْقِسْطِ بَيْنَهُمْ فَالْحَكْمُ لِلَّهِ وَإِنْ شَيْءًا يَضْرُبُوا

٤٦
الْمُقْسِطِينَ يُحِبُّ اللَّهَ

«Улар ёлғонга күп қулоқ солувчилар, ҳаромни күп еювчилардир. Агар сенга келсалар, ораларида ҳукм чиқар ёки улардан юз үгир. Агар улардан юз үгирсанг, ҳаргиз сенга бирор зарар етказа олмаслар. Агар ҳукм қилсанг, ораларида адолат ила ҳукм қил. Албатта, Аллоҳ адолат қилувчиларни севадир» (Моида сураси, 42-оят).

Аввалги оятда ҳам мазкур шахслар

«Улар ёлғонга күп қулоқ солувчилар...» деб сифатланган эдилар. Бу оятда ҳам худди шу сифат ила сифатланмоқдалар. Бундан уларнинг бош сифатларидан бири «ёлғонни күп эши тувчи»лик экани аён бўлмоқда.

Оғзи билан иймон келтириб, қалби иймон келтирмаганлар ва яхудий бўлганларнинг ҳоли шу-да.

Иймон-Ислом бўлмаса, жамиятда ёлғон авж олади. Уларнинг эши тадиган нарсаси фақат ёлғондан иборат бўлиб қолади. «Ёлғонга күп қулоқ солувчилар» дегани, деярли ҳамма ёлғон гапиради, деганидир. Атроф ёлғонга тўлиб кетади. Етти ёшдан етмиш ёшгача – ҳамма ёлғончига айланади. Рост ва тўғри сўзга жой қолмайди. Ундай жамиятда рост ва тўғри сўзли одам ақлдан озган ва ғариб саналади. Чунки у яшаб турган жамиятда рост сўзни фақат ёлғон гапни топа олмай қолганларидагина, ноиложликдан гапирадилар.

Мазкур кишиларнинг яна бир сифати – улар

«...ҳаромни күп еювчилардир». Оғзи билан иймон келтириб, қалби иймон келтирмаганлар жамиятида ва яхудий бўлганлар жамиятида ҳаром емоқ одат тусига киради. Иймон-Ислом бўлмаган жамиятда ҳаром ейиш

авж олади. Аллоҳ ҳаром қилган чўчқа, ўлимтиқ, қон, ароқ ва бошқаларни ўзлари учун энг тансиқ ва азиз таом ҳисоблайдилар. Бунинг устига, топғанлари ҳаммаси ҳаром. Ботил йўл билан – қимор, порахўрлик, рибоҳўрлик, товламачилик, зўравонлик, ўғрилик, бироннинг ҳақини тортиб олиш каби йўллар билан мол топадилар. Уларнинг жамиятида ҳалол йўл билан ризқ топиш анқонинг уруғига айланади. Ўзлари шундай ҳолда бўла туриб, яна мунофиқлик ила фатво сўраб келишади.

«Агар сенга келсалар, ораларида ҳукм чиқар ёки улардан юз ўгир. Агар улардан юз ўгирсанг, ҳаргиз сенга бирор зарар етказа олмаслар».

Бу амрга биноан, Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламга ихтиёр берилмоқда. Хоҳласалар, улар орасида ҳукм чиқарадилар, хоҳламасалар, масалани кўрмай, уларни қайтариб юборадилар. Уларни қайтариб юборсам, нима бўлар экан, деган хаёлга ўрин йўқ. Улар Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламга ҳеч зарар келтира олмайдилар.

Бу амр ўша фитнага учган, аввал маслаҳат қилиб, сўнг ҳукм сўраб келган гуруҳнинг ўзига хос бўлса керак. Чунки шариатдаги событ ҳукмга биноан, Ислом жамиятида яшаётган ғайридинлар учун ҳам уларнинг диний ақийдалари ва ҳукмлари эътиборга олинган ҳолда шариат ҳукмлари юритилади. Улар шариатларида йўқ нарсага мажбур қилинмайди. Мисол учун, чўчқа боқишилари, сотишлари, ейишлари мумкин. Шунингдек, ароқ ҳам уларнинг ўзларига хос тариқада рухсат берилган нарса ҳисобланади. Аммо бунга ўхашаш ишлар ўзаро давраларида мумкин. Бу нарсаларни мусулмонлар ичида тарқатмайдилар.

«Агар ҳукм қилсанг, ораларида адолат ила ҳукм қил. Албатта, Аллоҳ адолат қилувчиларни севадир».

Яҳудийларнинг Набий соллаллоҳу алайҳи васалламдан ҳукм сўраб келганлари ҳақида маълумот бор. Имом Молик ибн Анас Абдуллоҳ ибн Умар розияллоҳу анҳудан қилган ривоятда қуйидагилар айтилади:

«Яҳудийлар келиб, Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга улардан бир эркак бир аёл билан зино қилганини айтадилар. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

- Тавротда тошбўрон қилиш ҳақида нима борлигини биласизларми? - дедилар. Яҳудийлар:

- Уларни шарманда қиласыз, сүнгра дарра урамиз, – дейиши. Абдуллох ибн Салом розияллоху анху:
- Ёлғон гапирдинглар. Тавротда тошбүрон бор! – дедилар. Тавротни олиб келиб, очиши. Улардан бири тошбүрон ояты ёзилган жойга құлини қўйиди, ундан олдинги ва кейинги ибораларни ўқиди. Абдуллох ибн Салом розияллоху анху унга:
- Қўлингни кўтар! – деди. Яхудий қўлини кўтарган эди, тошбүрон қилиш ҳақидаги оят кўринди. Шунда яхудийлар:
- Эй Мұхаммад, бу тўғри айтапти, Тавротда тошбүрон ояты бор, – дейиши. Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам ҳалиги икки яхудий зинокорни тошбүрон қилишга амр қилдилар. Улар тошбүрон қилиндилар. Эркак гавдаси билан аёлни тошбүрондан тўсаётганини кўрдим».

Бу ҳадисни имом Бухорий ва имом Муслимлар ҳам ривоят қилганлар.

«Тафсири Ҳилол» китоби асосида тайёрланди